

Curtea Supremă de Justiție
DECIZIE

19 decembrie 2022

mun. Chișinău

Colegiul penal în următoarea componență:

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Guzun Ion

Catan Liliana

Cu participarea:

Procurorului

Guțan Pavel

Avocatului

Modval Ion

Inculpatului

Parașciuc Iuri

a judecat, în ședință publică, recursul declarat de către avocatul Corolevschi Maria în numele inculpatului Parașciuc Iuri împotriva încheierii Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 noiembrie 2022, în cauza penală în privința lui

*Parașciuc Iuri XXXXX, născut la XXXXX,
originar din XXXXX și domiciliat în XXXXX*

Termenul de examinare:

13.12.2022 – 19.12.2022.

Procedura de citare legal îndeplinită.

Procurorul s-a pronunțat pentru respingerea recursului declarat, pe motiv că este nefondat.

Avocatul Modval Ion a solicitat admiterea acestuia, cu casarea încheierii contestate.

Inculpatul Parașciuc Iuri a solicitat admiterea recursului, în sensul declarat.

CONSTATĂ:

1. Prin sentința Judecătoriei Edineț, sediul Central din 07 aprilie 2022, *Parașciuc Iuri XXXXXX* a fost recunoscut vinovat în săvârșirea infracțiunii prevăzute la art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal, fiindu-i stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 1 (unu) an, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități care implică gestionarea substanțelor narcotice pe un termen de 2 (doi) ani.

În conformitate cu art. 90 Cod penal, s-a dispus neexecutarea pedepsei sub formă de închisoare aplicată lui Parașciuc Iuri XXXXXX, dacă el în termenul de probațiune de 2 (doi) ani, nu va săvârși o nouă infracțiune și, prin respectarea condițiilor probațiunii, va îndreptăți încrederea ce i s-a acordat.

Măsura preventivă – obligarea de a nu părăsi țara, aplicată lui Parașciuc Iuri XXXXXX, urma a fi menținută până sentința va deveni definitivă.

A fost soluționată chestiunea corpurilor delictive.

2. Sentința instanței de fond a fost atacată cu apel de către procurorul în Procuratura raionului Edineț, Chistruga Vladimir, care a solicitat casarea parțială a acesteia, în partea stabilirii pedepsei, rejudecarea cauzei în această parte, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care lui Parașciuc Iuri, recunoscut vinovat în comiterea infracțiunii prevăzute la art. 217 alin. (4) lit. b) Cod penal, să-i fie stabilită o pedeapsă sub formă de închisoare pe un termen de 2 ani, cu executare în penitenciar de tip semiînchis, cu privarea de dreptul de a ocupa anumite funcții sau de a exercita anumite activități care implică gestionarea substanțelor narcotice pe un termen de 2 ani.

3. În cadrul examinării cauzei în ordine de apel, procurorul din Procuratura de Circumscripție Bălți, Pasat Liliana, în ședința judiciară din 29.11.2022 a solicitat prin demers aplicarea măsurii preventive – arestul preventiv pe un termen de 30 zile în privința inculpatului Parașciuc Iuri, cu anunțarea în căutare, invocând ca temei faptul că măsurile întreprinse pe caz de către instanță nu au dat rezultate pozitive în vederea asigurării prezenței inculpatului în fața instanței și pentru excluderea tergiversării examinării cauzei penale, asigurarea bunei desfășurări a procesului penal, la fel întru asigurarea executării sentinței, considerat necesar și oportun aplicarea în privința inculpatului Parașciuc Iuri a arestării preventive pe un termen de 30 zile, și anunțarea acestuia în căutare.

4. Prin încheierea din 29 noiembrie 2022, Colegiului penal al Curții de Apel Bălți a dispus :

" Se admite demersul procurorului Liliana Pasat.

Se înlocuiește în privința lui Parașciuc Iuri XXXXXX, a.n. XXXXX, c/p XXXXX, cetățean al RM, originar din XXXXX, măsura preventivă obligarea de a nu părăsi țara în arest preventiv pe un termen de 30 (treizeci) de zile, anunțându-l în căutare.

Termenul arestului preventiv a-l calcula din momentul reținerii lui Parașciuc Iuri XXXXXX.

Căutarea inculpatului Parașciuc Iuri XXXXXX a o ordona Inspectoratului de Poliție Edineț, expediindu-i copia prezentei încheieri.

Despre intentarea procedurii de căutare a înștiința imediat instanța de judecată, de asemenea la reținerea lui Parașciuc Iuri XXXXXX a-l prezenta imediat în fața instanței."

5. Instanța de apel și-a motivat soluția bazându-se pe prevederile art. 175 și 176 Cod de procedură penală menționând că, fiind dispusă aducerea forțată a lui Parașciuc Iuri XXXXXX pentru ședințele fixate la 18.10.2022 și 29.11.2022, a fost imposibil de asigurat prezența ultimului în ședințele de judecată, deoarece potrivit rapoartelor prezentate de către colaboratorii Inspectoratului de Poliție Edineț și certificatului eliberat de comuna Parcova s-a constatat că, Parașciuc Iuri XXXXXX nu locuiește în sat. Fîntîna Albă și nici nu a locuit niciodată.

În lumina circumstanțelor stabilite, instanța de apel a constatat că inculpatul Parașciuc Iuri XXXXXX, cunoscând că în privința sa a fost pronunțată sentința Judecătoriei Edineț, sediul Central din 07 aprilie 2022, prin care i-a fost stabilită pedeapsa sub formă de închisoare pe un termen de 1 an, cu suspendarea condiționată a executării pedepsei pe un termen de 2 ani, fiind aplicată măsura preventivă sub formă de obligare de nepărăsire a țării. Ulterior, în termenul legal, sentința a fost contestată cu apel de către acuzatorul de stat și la moment, cauza penală se află în procedura Curții de Apel Bălți, iar inculpatul având obligația de a se prezenta în instanța de judecată, în ședințele de judecată nu s-a prezentat și nici locul aflării acestuia nu este cunoscut, fapt ce generează tergiversarea examinării cauzei penale date.

Drept urmare, instanța de apel, conducându-se de clauzele menționate și ținând cont de faptul că au fost întreprinse toate măsurile de citare a inculpatului, însă acestea nu au produs un efect pozitiv, ținând cont că judecarea cauzei penale are loc cu participarea obligatorie a inculpatului, iar ultimul nu dorește să se prezinte în fața instanței de apel, a considerat că demersul procurorului este întemeiat și urmează a fi admis, cu înlocuirea în privința lui Parașciuc Iuri XXXXXX a măsurii preventive obligarea de a nu părăsi țara în arest preventiv pe o perioadă de 30 (treizeci) de zile, cu anunțarea ultimului în căutare.

Necesitatea înlocuirii față de inculpat a măsurii preventive obligarea de a nu părăsi țara în arest preventiv s-a explicat și prin faptul că privarea de libertate în cazul dat a inculpatului este prevăzută de lege, este necesară într-o societate democratică și urmărește un scop legal.

6. Împotriva încheierii, emise la 29 noiembrie 2022, declară recurs avocatul Corolevschi Maria în numele inculpatului Parașciuc Iuri, prin care solicită anularea încheierii privind înlocuirea măsurii preventive obligarea de nepărăsire a țării cu măsura preventivă sub formă de arest pe un termen de 30 zile în privința inculpatului Parașciuc Iuri, cu pronunțarea unei noi hotărâri prin care demersul procurorului să fie respins. În susținerea recursului se menționează că inculpatul nu a locuit niciodată în satul Fîntîna Albă din raionul Edineț, iar potrivit informației parvenite de la organele locale se confirmă acest fapt. Consideră recurenta că inculpatului nu i-a fost înmănată citația pentru ședințele de judecată, din care motiv acesta nu avea posibilitatea să cunoască despre judecarea cauzei sale în ordine de apel.

7. Judecând recursul în raport cu materialele cauzei și motivele invocate, audiind persoanele prezente în ședință, Colegiul penal constată că recursul urmează a fi admis din următoarele considerente.

În conformitate cu art. 329 alin. (2) Cod de procedură penală, în cazul aplicării arestării preventive, hotărârea instanței poate fi atacată, în termen de 3 zile, în instanța ierarhic superioară cu recurs, care se va judeca conform prevederilor art. 311 și 312, care se aplică în mod corespunzător.

Instanța de recurs verifică dacă s-a aplicat corect legea la faptele reținute prin hotărârea atacată și dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material.

Verificând legalitatea și temeinicia încheierii instanței de apel privind înlocuirea măsurii preventive declarația de nepărăsire a țării cu arestarea preventivă și eliberarea mandatului de arestare pe un termen de 30 zile în privința lui Parașciuc Iuri, Colegiul penal constată faptul, că instanța de apel la data de 29 noiembrie 2022:

a) a emis încheierea și mandatul privind înlocuirea măsurii preventive sub formă de obligarea de nepărăsire a țării cu arestarea preventivă a inculpatului Parașciuc Iuri, indicând în calitate de temei legal prevederile art. 175, 176 și 329 Cod de procedură penală, care reglementează procedura de aplicare a măsurii preventive;

b) a admis un demers al acuzatorului de stat, care este neargumentat, fapt ce contravine principiului contradictorialității în procesul penal.

Cu această ocazie instanța de recurs ține să atenționeze, că potrivit prevederilor art. 195 alin. (1) Cod de procedură penală, măsura preventivă aplicată poate fi înlocuită cu una mai aspră, dacă necesitatea acesteia este confirmată prin probe, sau cu una mai ușoară, dacă prin aplicarea ei se va asigura comportamentul respectiv al bănuitului, învinuitului,

inculpatului, în scopul desfășurării normale a procesului penal și al asigurării executării sentinței.

În pofida acestor prescripții legale, potrivit descriptivului și dispozitivului încheierii contestate, instanța de apel:

a) dispunând înlocuirea măsurii preventive, face referire la normele de drept ce reglementează procedura aplicării arestului preventiv, concluziile instanței nefiind coroborate cu prevederile art. 195 Cod de procedură penală, care reglementează procedura și temeiurile pentru înlocuirea, revocarea sau încetarea de drept a măsurii preventive. Or, aplicarea măsurii preventive și înlocuirea măsurii preventive sunt două proceduri distincte, care în fapt și în drept au la bază temeiuri și circumstanțe distincte.

b) dispunând înlocuirea măsurii preventive nu a constatat cu certitudine existența de drept la momentul respectiv a măsurii preventive obligația de nepărăsire a țării, deoarece în conformitate cu prevederile art. 178 alin.(3) Cod de procedură penală durata acestei măsuri preventive nu poate depăși 60 zile și această durată poate fi prelungită doar motivat.

c) nu și-a motivat soluția privind înlocuirea măsurii preventive sub formă de obligarea de nepărăsire a țării cu arestarea preventivă a inculpatului Parașciuc Iuri pe niciunul din temeiurile de drept prevăzute de lege, pentru înlăturarea riscurilor care justifică arestul (*art. 176 alin. (1), 185 alin. (1), (2) pct. 3), alin. (3) și (4) CPP*). Or, în descriptivul încheierii lipsește cu desăvârșire argumentarea instanței bazată pe probe concrete, că inculpatul ar putea să se ascundă de instanță, să exercite presiune asupra martorilor, să nimicească sau să deterioreze mijloacele de probă, să împiedice într-un alt mod stabilirea adevărului în procesul penal, să săvârșească alte infracțiuni, că punerea în libertate a acesteia va cauza dezordine publică, sau că sunt aplicate pentru asigurarea executării sentinței.

d) nu a *examinat prioritar oportunitatea aplicării altor măsuri preventive, neprivative de libertate, apoi a celor alternative arestului preventiv*, iar concluzia instanței privind înlocuirea măsurii preventive cu cea mai aspră măsură preventivă – arestul preventiv, este una sumară și neclară, sau arestul preventiv constituie o măsură excepțională și se dispune doar atunci când se demonstrează că alte măsuri nu sunt suficiente pentru a înlătura riscurile care justifică aplicarea arestării.

Mai mult, Colegiul penal, analizând demersul procurorului, constată că acesta nu este întemeiat de drept și nu conține referiri la probe concludente care ar confirma afirmațiile acestuia privind existența temeiurilor „relevante și suficiente” pentru înlocuirea măsurii preventive.

Astfel, Colegiul penal reține că, atât demersul înaintat de procuror, cât și încheierea contestată conțin doar niște aprecieri de ordin general, lipsind motivarea necesității înlocuirii măsurii preventive cu referire la circumstanțele concrete ale cauzei, fiind lăsate fără apreciere argumentele și probele prezentate de apărare (f.d. 166-168).

Reieșind din împrejurările expuse supra Colegiul constată că, instanța de apel soluționând demersul procurorului a comis erori de drept ce țin de aplicarea corectă a legii la faptele reținute prin hotărârea atacată și la faptul dacă aceste fapte au fost constatate cu respectarea dispozițiilor de drept formal și material, deoarece încheierea contestată nu cuprinde motive legale pe care se întemeiază soluția în partea înlocuirii în privința

inculpatului Parașciuc Iuri a măsurii preventive - obligarea de nepărăsire a țării, cu arestarea preventivă a acestuia, fapt ce denotă temeinicia recursului declarat.

Colegiul penal, conducându-se de prevederile art. 312 alin. (5) pct. 1) Cod de procedură penală, stabilind în urma controlului judiciar efectuat temeinicia recursului, a ajuns la concluzia admiterii acestuia.

8. Reieșind din cele expuse, în conformitate cu prevederile art. 312 alin. (5) pct. 1), lit. a) Cod de procedură penală, Colegiul penal al Curții Supreme de Justiție,

DECIDE:

Admite recursul declarat de către avocatul Corolevschi Maria în numele inculpatului Parașciuc Iuri.

Casează parțial încheierea Colegiului penal al Curții de Apel Bălți din 29 noiembrie 2022 prin care s-a dispus:

Se înlocuiește în privința lui Parașciuc Iuri XXXXXX, a.n. XXXXX, c/p XXXXX, cetățean al RM, originar din XXXXX, măsura preventivă obligarea de a nu părăsi țara în arest preventiv pe un termen de 30 (treizeci) de zile.

Parașciuc Iuri XXXXXX născut la XXXXX, urmează a fi eliberat din penitenciar dacă în privința lui nu este aplicată măsura preventivă arestul sau pedeapsa – închisoare, în baza altor hotărâri judecătorești.

Decizia este irevocabilă.

Pronunțată integral la **21 decembrie 2022**.

Președinte

Toma Nadejda

Judecători

Guzun Ion

Catan Liliana